

Zitting 1981–1982

17 360 (R 1202)

Goedkeuring van het op 25 maart 1972 te Genève tot stand gekomen Protocol tot wijziging van het Enkelvoudig Verdrag inzake verdovende middelen, 1961 (Trb. 1980, 184)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. Inleiding**

Het op 25 maart 1972 te Genève tot stand gekomen Protocol tot wijziging van het Enkelvoudig Verdrag inzake verdovende middelen, 1961 – verder genoemd het Verdrag – beoogt een aanvulling te geven op het verdrag, hetwelk gericht is op het bevorderen van de internationale samenwerking bij de bestrijding van de onwettige verbouw van planten, waaruit verdovende middelen worden verkregen, en de onwettige produktie en handel in verdovende middelen. Daartoe worden de bevoegdheden van het Internationaal Comité van Toezicht op verdovende middelen – verder genoemd het Comité – uitgebreid (artt. 5 en 6 van het Protocol) en worden de administratieve verplichtingen van Partijen verzwaaard, terwijl bovendien wordt voorzien in een verruiming van mogelijkheden tot uitlevering van personen, die ernstige strafbare feiten hebben begaan (art. 14 van het Protocol). Bij de toelichting op de artikelen van het Protocol in deze memorie wordt op de feitelijke inhoud van het Protocol nader ingegaan. Door de juridische dienst van het Secretariaat-Generaal der Verenigde Naties is een commentaar op het Protocol uitgebracht.¹

Het initiatief tot wijziging van het Verdrag is in 1971 genomen door de Verenigde Staten van Amerika, die hun voorstellen in een brief van 18 maart 1971 aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties zonden, conform het gestelde in artikel 47 van het Verdrag. Frankrijk, Peru en Zweden dienden tezelfdertijd eveneens voorstellen in tot wijziging van het Verdrag.

Van 6 tot 24 maart 1972 vond te Genève een door de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC) bijeengeroepen plenipotentiaire vergadering plaats. Op deze vergadering waren 97 landen vertegenwoordigd; 5 landen woonden de vergadering als waarnemers bij. De in die vergadering te Genève aanvaarde wijzigingen van het Verdrag werden in het Protocol opgenomen.

Het Protocol heeft tot 31 december 1972 voor ondertekening opengestaan. Sedert die datum is alleen toetreding tot het Protocol mogelijk. Het Protocol is op 8 augustus 1975 in werking getreden, na de ingevolge het bepaalde van artikel 18 vereiste 30 dagen nadat het veertigste land Partij bij het Protocol was geworden.²

¹ Enige exemplaren van het commentaar van de juridische dienst van het Secretariaat-Generaal der VN en een exemplaar van het Tractatenblad gaan nevens deze memorie ter deponering op de griffie (ter inzage gelegd op de bibliotheek) voor kennisneming door de leden van de Staten-Generaal en van de Staten der Nederlandse Antillen.

² Naast de in de rubrieken E en F van Trb. 1980, 184, genoemde landen zijn tot op heden (februari 1982) nog Gabon, Ierland, Nigeria, Papoea Nieuw-Guinea, Rwanda en Sri Lanka tot het Protocol toetgetreden, dan wel hebben het Protocol bekrachtigd. Geen van deze landen heeft daarbij een voorbehoud gemaakt.

II. Beleidsoverwegingen

Bij de behandeling van de begroting 1980 van het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne door de Tweede Kamer der Staten-Generaal in november 1979 heeft de eerste ondergetekende naar aanleiding van de motie van de heer Dees c.s.³ medegedeeld⁴ dat ter zake van de toetreding tot het onderhavige Protocol overleg gaande was met de Ministers van Justitie en van Buitenlandse Zaken over de vraag, of het op 1 maart 1979 door de Interdepartementale Stuurgroep Drugbeleid (ISD) in dezen uitgebrachte advies⁵ al dan niet zou moeten worden gevolgd. Dit overleg, waarbij ook de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk is betrokken, heeft geleid tot de conclusie dat het aanbeveling verdient tot het Protocol toe te treden, in het bijzonder op grond van de overweging dat hierdoor blijk zal worden gegeven van de politieke wil van de Regering om de internationale samenwerking bij de bestrijding van risico's voortvloeiende uit druggebruik te versterken en op grond van de overweging dat vergroting van de mogelijkheden tot uitlevering voor Nederland een gewenste aanvulling betekent op het instrumentarium van de internationale rechtshulp in strafzaken.

Met name de uitbreiding van de bevoegdheden van het Comité heeft de Regering met het oog op het in Nederland gevoerde beleid inzake het druggebruik en de doelstellingen van het Verdrag en van het Protocol diepgaand overwogen. Het beraad rondom het vraagstuk van de achtergronden en de risico's van druggebruik en het te voeren beleid hebben onder meer een fundamenteel en breed karakter gehad bij de behandeling van het wetsontwerp tot wijziging van de Opiumwet.

De wet van 23 juni 1976 tot wijziging van de Opiumwet (St. 1976, 424) strekte er onder meer toe de grondslag voor een genuanceerd strafrechtelijk beleid met betrekking tot handel en gebruik van verdovende middelen in de wet neer te leggen. De ondergetekenden achten het niet uitgesloten dat de wijzigingen die de artikelen 5 en 6 van het Protocol in het Verdrag aanbrengen, de mogelijkheid om een zodanig beleid te voeren zullen beperken, in het bijzonder op grond van de bevoegdheid van het Comité krachtens artikel 14, tweede lid, van het Verdrag, om aan Partijen aan te bevelen een embargo af te kondigen op de invoer en uitvoer van verdovende middelen in, respectievelijk vanuit, het grondgebied van een betrokken Partij ingeval naar het oordeel van het Comité door die Partij de doelstellingen van het Verdrag ernstig in gevaar worden gebracht als gevolg van de omvang van de illegale handel dan wel het onwettig gebruik van verdovende middelen op het grondgebied van die Partij. In dit verband zij erop gewezen dat ook het verstrekken van vervangende middelen aan verslaafden in ons land, ook al is dat gekoppeld aan medisch-sociale hulpverleningsprogramma's in internationaal verband op weerstanden zal kunnen stuiten.

Dit mogelijke gevolg van de uitbreiding van de bevoegdheden van het Comité onderkendend en vooral in verband met de ruimte welke nodig is voor de gedifferentieerde opvattingen welke aan de herziene Opiumwet 1976 ten grondslag liggen, zijn ondergetekenden van oordeel dat derhalve een voorbehoud moet worden gemaakt met betrekking tot de artikelen 5 en 6 van het Protocol. Het maken van een zodanig voorbehoud is mogelijk op grond van artikel 21 van het Protocol⁶. In de artikelsgewijze toelichting wordt nader op de uitbreiding van de bevoegdheden van het Comité ingegaan.

Voor wat betreft de vergroting van de mogelijkheden tot uitlevering zij opgemerkt dat hiertoe een aanvulling van artikel 51a van de Uitleveringswet (Stb. 1967, 139) is vereist. Binnenkort zal ter zake een afzonderlijk wetsontwerp worden ingediend waarbij de hier bedoelde aanvulling te zamen met enige andere aanvullingen van artikel 51a van de Uitleveringswet zal worden voorgesteld.

Ten slotte merken de ondergetekenden op dat, voor zover in het advies van de ISD wordt gerefereerd⁷ aan het standpunt van het vorige kabinet tot

³ Tweede Kamer, zitting 1979-1980, 15800 hoofdstuk XVII, nr. 38.

⁴ Tweede Kamer, zitting 1979-1980, 15800 hoofdstuk XVII, blz. 1000.

⁵ Het advies gaat nevens deze memorie ter deponering op de griffie voor kennisneming door de leden van de Staten-Generaal en van de Staten der Nederlandse Antillen.

⁶ Zie voor de door andere landen gemaakte voorbehouden Trb. 1980, 184, de rubrieken E en F.

⁷ Zie blz. 4, tweede alinea, van het advies van de ISD.

bevordering van een wijziging van het Verdrag ten aanzien van de status van hennep en henneproducten, een dergelijke poging beter achterwege kan blijven. Voor een dergelijke wijziging kan geen internationale steun worden verwacht.

III. Positie van de Nederlandse Antillen

De regering van de Nederlandse Antillen heeft meegedeeld dat zij medegelding van het Protocol voor haar land wenselijk acht. Bij de toetreding tot het Protocol behoeft voor de Nederlandse Antillen geen voorbehoud in de zin van artikel 2 van het onderhavige ontwerp van Rijkswet te worden gemaakt. Ten einde Partij te kunnen worden bij het Protocol is geen nadere uitvoeringswetgeving in de Nederlandse Antillen nodig.

IV. Artikelen van het Protocol

Artikel 1. Wijziging van artikel 2, leden 4, 6 en 7, van het Verdrag

De enige substantiële wijziging betreft de ingevoegde passage in lid 4; de herziene tekst maakt het mogelijk dat de preparaten, opgenomen in lijst III van het Verdrag, niet meer worden onderworpen aan de controlemaatregelen, bedoeld in artikel 34, onderdeel (b) van het Verdrag. Hierdoor vervalt de eis dat alle personen en instanties die uitsluitend in deze middelen handelen een register moeten bijhouden waarin elke afzonderlijke in- en uitslag staat vermeld. Dit artikel blijft dus wel gelden voor degenen die deze preparaten vervaardigen.

In de leden 4, 6 en 7 wordt een overzicht gegeven van de bepalingen die het Verdrag ten aanzien van de verschillende verdovende middelen kent en die in latere artikelen van het Verdrag uitvoerig worden uitgewerkt.

Artikel 2. Wijziging van artikel 9 van het Verdrag

De titelwijziging van artikel 9 is noodzakelijk door de toevoeging van de leden 4 en 5. Volgens het gewijzigde artikel 9 wordt het Comité uitgebreid van 11 tot 13 leden. De twee nieuwe zetels zijn gecreëerd met het oog op een betere geografische representatie.

In de oorspronkelijke verdragstekst ontbrak een duidelijke taakomschrijving van het Comité. Deze diende uit de context der artikelen te worden afgeleid. Dit heeft ertoe geleid dat de nadruk bij de functionering van het Comité te veel op het administratieve vlak is gelegd en dat aan de ontwikkeling van een coherent beleid te weinig aandacht is besteed. De tekst van het nieuwe lid 4 geeft een overzicht van de taken van het Comité en geeft daarmee tevens een samenvatting van de belangrijkste doeleinden van het Verdrag. Het nieuwe lid 5 beklemtoont de noodzaak tot een goede samenwerking tussen Partijen en het Comité.

Artikel 3. Wijziging van artikel 10, leden 1 en 4, van het Verdrag

Door de leden van het Comité voor 5 in plaats van voor 3 jaar te benoemen wordt beoogd zowel de onafhankelijkheid van het Comité beter tot haar recht te doen komen als te bewerkstelligen dat de continuïteit in de werkzaamheden van het Comité door de langere zittingsperiode vergroot wordt.

Artikel 4. Wijziging van artikel 11, lid 3, van het Verdrag

Door de uitbreiding van het aantal leden van 11 tot 13 leden (artikel 9, lid 1) is het gewenst het quorum van 7 op 8 personen te brengen bij vergaderingen van het Comité.

Artikel 5. Wijziging van artikel 12, lid 5, van het Verdrag

De in dit artikel aangebrachte wijziging geeft het Comité het recht om, ingeval het duidelijk van mening verschilt met een Partij over de ramingen betreffende de wettige behoefte aan verdovende middelen, over te gaan tot publikatie van eigen ramingen. De bevoegdheid die hier aan het Comité gegeven wordt gaat iets verder dan de bevoegdheid die het heeft volgens artikel 12, lid 6, om die gegevens over de ramingen te publiceren, die naar zijn mening de uitvoering van het Verdrag zullen vergemakkelijken.

Artikel 6. Wijziging van artikel 14, leden 1 en 2, van het Verdrag

De huidige tekst van artikel 14 van het Verdrag heeft alleen betrekking op situaties waarin de doelstellingen van het Verdrag ernstig in gevaar worden gebracht doordat een Partij faalt in de uitvoering van de bepalingen van het Verdrag. Het artikel geeft een aantal corrigerende maatregelen aan.

De wijzigingsvoorstellen van het Protocol hebben ten doel artikel 14 ook van toepassing te kunnen doen zijn in situaties waarin een Partij, hoewel deze de bepalingen van het Verdrag naleeft, een serieus gevaar loopt een belangrijk centrum te worden of reeds is geworden van illegale verbouw en produktie van en handel in verdovende middelen.

De wijzigingen van lid 1, onderdeel (a) tot en met onderdeel (d) hebben tot doel om het aantal bronnen waaruit het Comité kan putten voor de verkrijging van informatie te vergroten. In de nieuwe redactie kunnen ook gegevens, afkomstig van bepaalde intergouvernementele organisaties (zoals Interpol) en internationale niet-gouvernementele organisaties, die bij de Verenigde Naties zijn geaccrediteerd, voor de beleidsbepaling van het Comité worden gebruikt. Voorts is een differentiatie aangebracht met betrekking tot de stappen, die door het Comité kunnen worden genomen, indien zich feiten en omstandigheden voordoen, die de doeleinden van het Verdrag in ernstig gevaar kunnen brengen.

In de oorspronkelijke redactie van lid 1 had het Comité alleen de bevoegdheid om opheldering te vragen; volgens de nieuwe tekst kan ook om overleg worden gevraagd en kunnen er stappen worden genomen om tot een onderzoek ter plaatse te komen. Voorts rust thans de plicht op het Comité om, ingeval de verzoeken om opheldering, het overleg, het onderzoek of de aanbevelingen tot het nemen van maatregelen geen resultaat hebben opgeleverd, of indien er een ernstige situatie bestaat die internationale samenwerking tot bestrijding van de gerezen problemen vereist, de Partijen, de Commissie voor Verdovende Middelen en de ECOSOC ter zake in te lichten.

De wijziging van lid 2 betreft een technische aanpassing van de tekst aan die van het gewijzigde lid 1.

Artikel 7. Invroering van een nieuw artikel 14bis in het Verdrag

Dit nieuwe artikel geeft aan het Comité de formele bevoegdheid om aan de gespecialiseerde VN-organen (hierbij kan met name gedacht worden aan het Ontwikkelingsfonds van de Verenigde Naties (UNDF)) de entamering van hulpprojecten aan te bevelen, gericht op het voorkomen van illegaal verkeer, de behandeling van druggebruikers en het opzetten van regionale centra (vide nieuw artikel 38bis).

Artikel 8. Wijziging van artikel 16 van het Verdrag

De in dit artikel neergelegde wijziging beoogt de onafhankelijkheid van het Comité te waarborgen en dit lichaam duidelijk te scheiden van de afdeling Verdovende Middelen van de Verenigde Naties, die als secretariaat van de Commissie voor Verdovende Middelen fungeert. Deze scheiding is vooral van belang omdat de Commissie, als subcommissie van de ECOSOC, een duidelijk politiek karakter draagt.

Artikel 9. Wijziging van artikel 19, leden 1, 2 en 5, van het Verdrag

De bij de wijziging ingevoegde onderdelen (e) en (f) van lid 1 bepalen dat Partijen opgave doen van de gebieden waar legaal Papaver somniferum verbouwd wordt, alsmede van de vermoedelijke opbrengst daar. Beoogd wordt tot een betere internationale controle op de opiumproductie te komen. De nieuwe onderdelen (g) en (h) hebben ten doel ook de internationale controle op synthetische geneesmiddelen te vergroten.

Iedere Partij is onder het huidige Verdrag reeds verplicht de totale produktie aan verdovende middelen, alsmede de namen van fabrieken die verdovende middelen vervaardigen of omzetten, jaarlijks aan het Comité op te geven. Nieuw is dat nu ook de produktie (of omzetting) per fabriek zal moeten worden opgegeven, waarbij bedacht moet worden dat, als gevolg van een belangrijke export, de totale produktie van verdovende middelen – zoals bij voorbeeld in Nederland – sterk kan afwijken van de nationale behoefte aan deze middelen.

Artikel 10. Wijziging van artikel 20, lid 1, van het Verdrag

In dit artikel is in lid 1 een nieuw onderdeel (g) opgenomen waarin de Partijen verplicht worden aan het Comité ook statistieken te verstrekken waarin de gebieden worden genoemd waarop Papaver somniferum wordt verbouwd. Deze wijziging is een logisch gevolg van de toevoeging van onderdeel (e) aan artikel 19, lid 1.

Het nieuwe onderdeel (g) heeft als gevolg dat lid 3 kan vervallen. Lid 4 wordt daardoor vernummerd tot lid 3.

Artikel 11. Invoering van een nieuw artikel 21bis in het Verdrag

Dit artikel beoogt de opiumproductie voor legale doeleinden te beperken tot de hoeveelheden die door de Partijen zijn geraamd. Het artikel stelt dat het tot de verantwoordelijkheden van de afzonderlijke landen behoort hierop in eigen land toe te zien. Het in de leden 2-5 gekozen systeem houdt in dat:

- in beginsel, en voor zover mogelijk, de werkelijke produktie de opgegeven produktie niet mag overschrijden;
- onvoldoende controle op de legale produktie (lekkage naar het illegale verkeer) wordt bestraft met vermindering van de raming voor het eerstvolgende produktiejaar, voor zover zulks technisch mogelijk is;
- door het Comité instructies worden gegeven voor de controle op de naleving der verdragsbepalingen.

Artikel 12. Wijziging van artikel 22 van het Verdrag

In het toegevoegde tweede lid van artikel 22 wordt aan Partijen die de verbouw van papaver en/of de cannabisplant verboden hebben, een vernietigingsplicht opgelegd in het geval illegale verbouw wordt aangetroffen.

Artikel 13. Wijziging van artikel 35 van het Verdrag

De toevoeging van de onderdelen (f) en (g) is te beschouwen als een aansporing aan Partijen om ook eigener beweging – dus buiten de routinematige rapportage om – informatie beschikbaar te stellen over illegaal verkeer van verdovende middelen.

Artikel 14. Wijziging van artikel 36, lid 1 en 2, van het Verdrag

De oorspronkelijke tekst van het eerste lid van artikel 36 is nu opgenomen in onderdeel (a) van het eerste lid van dat artikel.

Aan het eerste lid is een nieuw onderdeel (b) toegevoegd, waarin de Partijen de mogelijkheid wordt geboden om, indien de in het onderdeel (a) van het eerste lid weergegeven strafbare feiten worden begaan door drugverslaafden, hetzij af te zien van het opleggen van strafsancities (in het bijzonder vrijheidsstraffen) en in plaats daarvan een behandeling in gang te zetten, hetzij de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf gepaard te doen gaan met een behandeling.

Wat de behandeling, of liever gezegd de bejegening, gedurende de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf betreft, betekent deze aanvulling van het Verdrag voor de Nederlandse situatie geen verandering. De Beginselenwet Gevangeniswezen (Stb. 1951, 596), in het bijzonder artikel 26, die verplicht tot het in zo goed mogelijke conditie brengen en houden van gedetineerden en vooral tot een zo goed mogelijke voorbereiding op de terugkeer in de maatschappij, biedt al het noodzakelijk wettelijke kader voor de bejegening van de thans in het bijzonder bedoelde categorie gedetineerden.

Het Nederlands strafrecht kent voorts de mogelijkheid dat om redenen van algemeen belang, waaronder begrepen kunnen worden de bijzondere omstandigheden gelegen in de persoon van de verdachte, van (verdere) vervolging wordt afgezien, onder de voorwaarde dat de verdachte zich onder behandeling stelt van een drugshulpverleningsinstelling. Met deze voorwaardelijke toepassing van het strafrecht, waaronder ook de voorwaardelijke veroordeling en de schorsing van de voorlopige hechtenis onder een bijzondere voorwaarde begrepen kunnen worden, kan nogal eens een behandeling in gang gezet worden. De thans ook in het Verdrag geopende mogelijkheden zullen derhalve hier te lande geen extra wettelijke voorzieningen vereisen.

Het tweede lid van artikel 36 bevat in zijn oorspronkelijke vorm geen verplichting tot uitlevering van personen die zich schuldig hebben gemaakt aan overtreding van de in het eerste lid, onderdeel (a) opgesomde strafbare feiten, doch onderwerpt de uitlevering geheel aan de nationale wetgeving van elk der verdragspartijen. Wanneer bij voorbeeld de wetgeving aan uitlevering de voorwaarde van het bestaan van een uitleveringsverdrag verbindt, zoals artikel 2 van de Nederlandse Uitleveringswet, dan kan uitlevering tussen staten die wel Partij zijn bij het Verdrag, maar niet bij een zelfde uitleveringsverdrag, of bij een uitleveringsverdrag dat niet voorziet in uitlevering voor drugdelicten, voor die delicten niet plaatsvinden.

De nieuwe tekst van het tweede lid van artikel 36 brengt daarin verandering en creëert die verdragsrechtelijke uitleveringsrelatie tussen de partijen bij het Protocol, zodat uitleveringsverzoeken tussen die staten enkel en alleen op die bepaling gebaseerd kunnen worden.

De tekst van de nieuwe onderdelen (b), onder i, ii, en iii, is letterlijk overgenomen van artikel 8 van het Verdrag van Den Haag ter bestrijding van vliegtuigkapingen van 16 december 1970 (Trb. 1971, 50) en van artikel 8 van het Verdrag van Montreal ter bestrijding van illegale handelingen tegen de veiligheid van de burgerluchtvaart van 23 september 1971 (Trb. 1971, 218). Ook in latere (ontwerp)verdragen keert deze tekst vaak terug.

Het incorporeren van de tekst van artikel 8 van het Verdrag van Den Haag in artikel 36 van het Enkelvoudig Verdrag heeft als gevolg dat de bepaling dat uitlevering onderworpen is aan het recht van de aangezochte staat meer dan eenmaal in lid 2, onderdeel (b), van artikel 36 voorkomt.

Onderdeel (b), onder i, bevat de verplichting de bedoelde drugdelicten geïncorporeerd te achten in bestaande uitleveringsverdragen. Dat ziet op verdragen die het systeem van de enumeratie van uitleveringsdelicten hanteren, bij voorbeeld de verdragen tussen Nederland en Portugal (Stb. 1896, 168) en Nederland en Spanje (Stb. 1895, 38; Trb. 1951, 132). Wijziging van die verdragen is door deze fictie niet nodig. Voorts is daar de verplichting in toekomstige verdragen, die dit systeem hanteren, uitdrukkelijk de genoemde delicten als uitleveringsdelicten op te nemen.

Onderdeel (b), onder ii, ziet op de situatie dat tussen partijen bij het Protocol geen uitleveringsverdrag bestaat, terwijl in een concreet geval de wetgeving van een dier staten wel een verdragsbasis eist voor uitlevering. In dat geval kan dit onderdeel als een dergelijke verdragsbasis dienen. De bepaling laat ruimte voor een optie om dat te doen en houdt daarmee rekening met de mogelijkheid dat bepaalde partijen bij het Protocol onderling niet aan verdragsrechtelijke uitleveringsrelaties gebonden geacht willen zijn.

Onderdeel (b), onder iii, heeft voor Nederland geen betekenis, omdat de Nederlandse wetgeving zoals gezegd, voor uitlevering steeds een verdragsgrondslag verlangt.

Het feit dat de besproken bepalingen letterlijk zijn ontleend aan het Verdrag van Den Haag tegen vliegtuigkapingen, betekent niet dat het Verdrag nu een zelfde stelsel van hetzij uitleveren, hetzij berechten (aut dedere, aut punire) kent.

Anders dan in de Verdragen van Den Haag en van Montreal is de verplichting om daders te vervolgen ingeval zij niet worden uitgeleverd in het Verdrag onderworpen aan de beperkingen, een Partij door haar grondwet, haar rechtsstelsel en nationale wetgeving opgelegd (artikel 36, lid 2, aanhef). Dit betekent dat ingevolge het Verdrag er geen verplichting is aanvullende jurisdictie te scheppen, zoals door vliegtuigkapingen bij voorbeeld is gebeurd in artikel 4, lid 7, van het Wetboek van Strafrecht. Het Verdrag verplicht m.a.w. er niet toe dat de Nederlandse justitie een buitenlander die in het buitenland een (ernstig) drugdelict heeft begaan en wiens uitlevering niet aanvaardbaar is, dan zelf vervolgt, omdat de jurisdictionele grondslag voor een dergelijke vervolging in strijd is met het Nederlandse wettelijk systeem.

Ten slotte blijft een Partij waaraan uitlevering is verzocht bevoegd deze te weigeren omdat zij het daaraan ten grondslag liggende feit niet ernstig genoeg vindt voor uitlevering. De maatstaf hiervoor kan, voor wat Nederland betreft, worden gevonden in artikel 5, lid 1, van de Uitleveringswet, volgens hetwelk uitlevering alleen kan worden toegestaan ter zake van strafbare feiten waarvoor zowel naar het recht van de verzoekende staat als van Nederland een vrijheidsstraf van een jaar of langer kan worden opgelegd.

Artikel 15. Wijziging van artikel 38 van het Verdrag

De titel van artikel 38 is gewijzigd van «Behandeling van drugverslaafden» in «Maatregelen tegen het misbruik van verdovende middelen».

Artikel 38 heeft in ongewijzigde vorm alleen betrekking op de behandeling van verslaafden. De tekst van de nieuwe leden 1, 2 en 3 is veel ruimer van strekking geworden en is meer in overeenstemming met de huidige opvattingen inzake de preventie en hulpverlening gebracht.

Artikel 16. Invoering van een nieuw artikel 38bis in het Verdrag

Dit nieuwe artikel opent de mogelijkheid voor Partijen om, met technische hulp van het Comité, de oprichting van regionale centra voor onderzoek en voorlichting in verband met druggebruik en illegaal verkeer te entameren.

Artikel 19. Effect van de inwerkingtreding van het Protocol

Dit artikel bepaalt dat elk land dat toetreedt tot het Enkelvoudig Verdrag, na de inwerkingtreding van het Protocol, geacht wordt toegetreden te zijn tot het Verdrag, zoals gewijzigd bij het Protocol. Het land wordt echter geacht toegetreden te zijn tot het oorspronkelijke Verdrag in de betrekkingen van dat land met een Partij bij dat Verdrag, die niet is gebonden door het Protocol.

Artikel 20. Overgangsbepalingen

De overgangsbepalingen regelen het moment waarop de uitbreiding van de functies en de nieuwe samenstelling van het Comité, zoals geregeld in het Protocol, in werking treden.

Artikel 21. Voorbehouden

Artikel 21 geeft een negatief geredigeerde opsomming van artikelen waarom bij toetreding tot het Protocol geen voorbehouden mogelijk zijn. Bij conversie van deze opsomming in een positieve lijst ontstaat het volgende beeld.

Voorbehouden kunnen worden gemaakt ten aanzien van:

- artikel 1 van het Protocol (m.b.t. art. 2, lid 4, van het Verdrag)
- artikel 5 van het Protocol (m.b.t. art. 12, lid 5, van het Verdrag)
- artikel 6 van het Protocol (m.b.t. art. 14, leden 1 en 2, van het Verdrag)
- artikel 9 van het Protocol (m.b.t. art. 19, leden 1, 2 en 5 van het Verdrag)
- artikel 10 van het Protocol (m.b.t. art. 20 van het Verdrag)
- artikel 11 van het Protocol (m.b.t. art. 21 bis van het Verdrag)
- artikel 14 van het Protocol (m.b.t. art. 36, lid 2, onderdeel (b) van het Verdrag).

De Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
M. H. M. F. Gardeniers-Berendsen

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. van der Stoep

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

De Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk,
H. A. de Boer